

Najczęściej zadawane pytania

Luksemburg, 4 października 2018 r.

Sprawozdanie roczne za 2017 r. – najczęściej zadawane pytania

1. Jaką rolę odgrywa Europejski Trybunał Obrachunkowy w odniesieniu do budżetu UE?

Co roku kontrolerzy **sprawdzają rozliczenia UE i przedstawiają opinię** na temat dwóch kwestii – czy rozliczenia są poprawne i wiarygodne oraz czy środki z budżetu UE zostały wydane zgodnie z przepisami.

Na tej podstawie Trybunał wydaje **poświadczenie wiarygodności**, które ma obowiązek przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

W 2017 r. łączne wydatki UE sięgnęły 137,4 mld euro.

2. Czy Europejski Trybunał Obrachunkowy zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2017 r.?

Tak.

Trybunał zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2017 r., gdyż uznał je za wiarygodne (wydał opinię bez zastrzeżeń), tak jak czynił to w odniesieniu do każdego roku budżetowego począwszy od 2007 r. Trybunał stwierdza, że sprawozdanie finansowe za 2017 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Unii Europejskiej oraz jej wyniki za badany rok.

Oprócz opinii na temat sprawozdania finansowego Trybunał zobowiązany jest do wydania opinii – na podstawie przeprowadzonych prac kontrolnych – na temat tego, czy płatności leżące u podstaw rozliczeń były dokonywane zgodnie z przepisami unijnymi. W ostatnich kilku latach zaobserwowano stopniową poprawę, jeśli chodzi o szacowany poziom błędów w płatnościach: w 2014 r. wynosił on 4,4%, w 2015 r. – 3,8%, w 2016 r. – 3,1%, w 2017 r. – 2,4%. Ponadto w 2017 r. w znacznej części skontrolowanych wydatków – głównie w płatnościach opartych na uprawnieniach – nie wystąpił istotny poziom błędów.

Z tego względu – drugi rok z rzędu – Trybunał wydaje **opinię z zastrzeżeniem** na temat płatności dokonanych w 2017 r. Począwszy od 1994 r. aż do ubiegłego roku wydawał corocznie negatywną opinię na temat legalności i prawidłowości wydatków.

ECA Press

Mark Rogerson – Rzecznik

Damijan Fišer – Urzędnik ds. kontaktów z prasą

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

Tel.: (+352) 4398 47063

Tel.: (+352) 4398 45410

eca.europa.eu

Tel. kom.: (+352) 691 55 30 63

Tel. kom.: (+352) 621 55 22 24

3. Co oznaczają „opinia bez zastrzeżeń”, „opinia z zastrzeżeniem” i „opinia negatywna”?

„Opinia **bez zastrzeżeń**” oznacza, że przedstawione dane dają prawdziwy i rzetelny obraz oraz że są zgodne z zasadami sprawozdawczości finansowej i zarządzania finansami.

„Opinia **z zastrzeżeniem**” oznacza, że kontrolerzy nie mogą wydać opinii bez zastrzeżeń, lecz wykryte problemy nie mają charakteru rozległego, tj. nie dotyczą one całej populacji.

„Opinia **negatywna**” wskazuje na powszechne występowanie problemów.

4. Co oznacza „istotny poziom błędu”?

W terminologii dotyczącej kontroli oznacza to poziom, poniżej którego **uważa się, że błędy nie mają znaczącego wpływu**. Poziom błędu uważa się za istotny, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, iż wiedza o nim mogłaby wpłynąć na decyzje odbiorców korzystających ze sprawozdania z kontroli. Zarówno Trybunał, jak i Komisja Europejska przyjmują do określania istotności próg na poziomie 2%.

5. Na czym polegają „płatności oparte na uprawnieniach” i „płatności dokonywane na zasadzie zwrotu”?

Uzyskanie **płatności opartych na uprawnieniach** uzależnione jest od spełnienia określonych warunków. Tego rodzaju płatności obejmują na przykład pomoc bezpośrednią dla rolników (w ramach działu „Zasoby naturalne”), stypendia dla studentów i stypendia badawcze (w ramach wydatków w obszarze konkurencyjności), a także wynagrodzenia oraz renty i emerytury dla pracowników UE (w ramach działu „Administracja”).

Płatności dokonywane na zasadzie zwrotu mają miejsce wtedy, gdy UE refunduje koszty kwalifikowalne poniesione w związku z realizacją działań kwalifikowalnych. Tego rodzaju płatności dokonywane są na przykład na rzecz projektów badawczych (w ramach wydatków w obszarze konkurencyjności), inwestycji w zakresie rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich oraz programów szkoleń (w ramach wydatków w działach „Spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna” i „Zasoby naturalne”), a także na rzecz projektów rozwojowych (w ramach działu „Globalny wymiar Europy”).

6. Czy następuje poprawa zarządzania finansami UE?

Tak.

W ostatnich kilku latach zaobserwowano stopniową poprawę, jeśli chodzi o szacowany poziom błędu w płatnościach – obniżył się on z wysokości 4,4% w 2014 r. do 2,4% w 2017 r. Ponadto w 2017 r. w około połowie skontrolowanych wydatków nie wystąpił istotny poziom błędu. Podczas kontroli przeprowadzonych w ostatnich latach Trybunał zaobserwował również, że Komisja i państwa członkowskie znacznie wzmocniły kontrole wewnętrzne.

7. Wciąż jednak utrzymuje się szacowany poziom błędu wynoszący 2,4%. Co to oznacza?

Wartość 2,4% to szacunkowa **kwota, która nie powinna być wypłacona** z budżetu UE, ponieważ nie została wykorzystana zgodnie z przepisami UE, a zatem albo nie spełnia celów określonych przez Radę

i Parlament w prawodawstwie unijnym, albo nie jest zgodna ze szczegółowymi przepisami krajowymi w państwach członkowskich.

Do typowych błędów zalicza się płatności na rzecz niekwalifikujących się beneficjentów lub projektów bądź też zamówienia na usługi, towary lub inwestycje udzielone z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych.

8. Czy oznacza to, że zmarnowano 2,4% środków UE?

Nie.

Takie sformułowanie może być mylące, ponieważ między pojęciem „błąd” a „marnotrawstwo” istnieje zasadnicza różnica. W ramach przeprowadzanych kontroli Trybunał sprawdza, czy środki UE zostały spożytkowane zgodnie z przepisami, czy naliczone koszty zostały właściwie obliczone i czy spełniono warunki kwalifikowalności. Do tych elementów odnosi się wartość 2,4%.

Niektóre z wykrytych błędów dotyczą płatności, które nie spełniały warunków kwalifikowalności. Tak było na przykład w przypadku niepoprawnych deklaracji powierzchni gruntów złożonych przez rolników, a także wsparcia udzielonego na badania naukowe podmiotowi zaklasyfikowanemu jako „małe lub średnie przedsiębiorstwo”, mimo że w rzeczywistości stanowił on własność dużej firmy. Trybunał wykrył taką sytuację w związku z przeznaczonym na pożyczki współfinansowaniem z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, które musi być wykorzystywane przede wszystkim na wsparcie MŚP. W przypadku jednego z instrumentów finansowych skontrolowanych przez Trybunał prawie 80% pożyczek skierowano jednak do przedsiębiorstw, które nie należały do sektora MŚP.

W powyższych przypadkach unijne środki nadal mogły jednak mieć pewien pozytywny wpływ i przynieść korzyści, mimo że nie przestrzegano w pełni warunków dotyczących ich wykorzystania. Z kolei do marnotrawstwa może dojść nawet wtedy, gdy środki są wydatkowane legalnie i prawidłowo, jak choćby w przypadku budowy infrastruktury portowej bez uwzględnienia, w jaki sposób będą kształtowały się poziomy przewozów towarowych w przyszłości.

9. Jak dochodzi do błędów?

Do błędów dochodzi, gdy dane osoby lub organizacje **nie przestrzegają przepisów** przy ubieganiu się o środki z budżetu UE. Aby móc ubiegać się o wsparcie unijne, należy przestrzegać pewnych szczegółowych przepisów unijnych, a w wielu przypadkach – także krajowych. Przepisy te opracowano w celu zapewnienia, by wydatkowane środki nie zakłócały funkcjonowania rynku wewnętrznego (np. przepisy dotyczące udzielania zamówień publicznych i zasady pomocy państwa) oraz by zostały przeznaczone na cele określone przez Radę i Parlament.

Błędy występują, gdy **przepisy te są łamane** – na przykład gdy rolnicy zgłaszają niepoprawne informacje na temat powierzchni użytków rolnych, promotorzy projektów nie stosują się do zasad udzielania zamówień publicznych, a ośrodki badawcze wnioskuje o zwrot kosztów niezwiązanych z projektami finansowanymi ze środków UE. Przykładowo w jednym z przypadków skontrolowanych przez Trybunał przedsiębiorstwo z sektora MŚP zastosowało nieprawidłową metodykę obliczania stawek godzinowych i zadeklarowało zawyżoną liczbę godzin pracy niektórych pracowników. Co więcej, wszyscy pracownicy uczestniczący w pracach nad projektem byli w rzeczywistości zatrudnieni przez spółkę siostrzaną, niebędącą stroną

umowy o udzielenie dotacji. W innym skontrolowanym przypadku rolnik otrzymał wsparcie uzależnione od spełnienia danych warunków, choć nie przestrzegał żadnych zobowiązań rolnośrodowiskowych.

W sprawozdaniu rocznym za 2017 r. przedstawiono więcej przykładów błędów wykrytych przez Trybunał w trakcie badań kontrolnych.

10. Czy wykryte błędy stanowią nadużycie finansowe?

W zdecydowanej większości przypadków błędy nie stanowią nadużycia.

Nadużycie finansowe jest aktem umyślnego oszustwa w celu odniesienia pewnej korzyści. Choć w toku standardowych procedur kontrolnych może być trudno wskazać przypadki popełnienia nadużycia finansowego, każdego roku w trakcie badań kontrolnych Trybunał stwierdza kilka przypadków podejrzenia popełnienia nadużycia.

W 2017 r. kontrolerzy wykryli 13 przypadków podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego w ramach 700 skontrolowanych transakcji (w 2016 r. wykryto ich 11). Wszystkie te przypadki są zgłaszane do OLAF (Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych), który przeprowadza dochodzenie i w razie konieczności monitoruje każdy taki przypadek we współpracy z władzami państw członkowskich.

11. Zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie posiadają uprawnienia w zakresie zapobiegania błędom i korygowania ich w momencie wystąpienia. Jaki ma to wpływ na poziom błędów?

Działania naprawcze podjęte przez organy państw członkowskich i Komisję miały ogólnie rzecz biorąc pozytywny wpływ na szacowany poziom błędów.

Gdyby jednak Komisja, organy państw członkowskich lub niezależni biegli rewidenci wykorzystali wszystkie dostępne informacje, mogliby zapobiec powstaniu znacznej części błędów lub wykryć je i skorygować, zanim zostały dokonane związane z nimi płatności.

Jeśli na przykład wykorzystano te informacje, szacowany poziom błędów w łącznych wydatkach w dziale „Zasoby naturalne” w 2017 r. byłby poniżej progu istotności wynoszącego 2%. Trybunał jest przekonany, że dane te dowodzą adekwatności stosowanych kontroli, ale świadczą też o konieczności właściwego ich prowadzenia.

12. W ubiegłym roku kontrolerzy informowali, że Trybunał zmierza w kierunku nowego modelu jednorazowej kontroli. Co zmieniono w 2017 r. w stosunku do poprzednich lat?

Rok 2017 był pierwszym rokiem, w którym znaczna część wydatków ze wszystkich obszarów budżetu UE została poniesiona zgodnie z **nowymi przepisami** mającymi zastosowanie do wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020 (WRF). Jednocześnie znacząco wzmocniono mechanizmy kontroli wewnętrznej w Komisji i państwach członkowskich, w związku z czym Trybunał spodziewa się, że będzie mógł polegać na nich w większym stopniu przy ocenie prawidłowości wydatków.

Kontrolerzy zamierzają stosować **podejście atestacyjne** w całym poświadczeniu wiarygodności, co oznacza, że będą formułować opinię pokontrolną na podstawie przedkładanej przez Komisję deklaracji (z zakresu zarządzania i kontroli).

W 2017 r. Trybunał wprowadził, na zasadzie pilotażowej, nowe podejście w obszarze spójności, dzięki czemu łatwiej było wykryć niedociągnięcia utrzymujące się zarówno w Komisji Europejskiej, jak i w państwach członkowskich. Wspomaga to upowszechnianie rozliczalności i dalsze usprawnianie zarządzania finansami UE.

Po zakończeniu etapu pilotażowego kontrolerzy mają w planach **objęcie projektem kolejnych obszarów** wydatkowania w przyszłym roku. Z tego względu Trybunał będzie mógł też poświęcić więcej uwagi i środków na tzw. kontrole wykonania zadań, służące sprawdzeniu, czy strategię unijną są rzeczywiście skuteczne i czy programy wydatkowania skutkują najbardziej gospodarnym wykorzystaniem funduszy. Przykładowo w tym roku kontrolerzy przeanalizowali dwa przypadki, w których koszt przewozu materiałów był dużo wyższy niż wartość samych materiałów. W pierwszym przypadku koszty transportu wynosiły 152 000 euro, a koszt materiałów – 78 000 euro. W drugim przypadku przetransportowanie materiałów o wartości 70 150 euro kosztowało 131 500 euro. Kontrola, czy środki finansowe zostały wydane zgodnie z przepisami, jest ważna, lecz niewystarczająca. Kontrolerzy powinni też uważnie sprawdzać, co osiągnięto dzięki tym środkom.

Sprawozdanie roczne za 2017 r., w tym PAKIET PRASOWY, jest dostępne w 23 językach UE na stronie internetowej www.eca.europa.eu.